

LỜI MỞ ĐẦU

Tổng điều tra Dân số và Nhà ở (TĐT) 2009 được tiến hành vào đầu tháng 4 năm 2009, theo Quyết định số 94/2008/QĐ-TTg ban hành ngày 10 tháng 7 năm 2008 của Thủ tướng Chính phủ. Đây là cuộc Tổng điều tra Dân số lần thứ tư và điều tra về nhà ở lần thứ ba, được tiến hành ở Việt Nam kể từ sau thống nhất đất nước vào năm 1975. Mục đích của cuộc Tổng điều tra này là thu thập số liệu cơ bản về dân số và nhà ở trên toàn bộ lãnh thổ nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, phục vụ công tác lập kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2011-2020.

Một hiện tượng nhân khẩu học gần đây thu hút sự quan tâm của các nhà hoạch định chính sách, các chuyên gia nghiên cứu và cả xã hội là *hiện tượng mất cân bằng giới tính khi sinh*, đã và đang diễn ra ở Việt Nam từ những năm đầu của thế kỷ 21. Tỷ số giới tính khi sinh, được tính bằng số trẻ em trai sinh ra trên 100 trẻ em gái đã tăng lên trong những năm qua, cho thấy một sự can thiệp cố ý làm thay đổi tỷ lệ cân bằng tự nhiên giữa số lượng trẻ em trai và trẻ em gái sinh ra trong xã hội. Để có được các số liệu tin cậy, phục vụ việc theo dõi và dự báo hiện tượng này ở Việt Nam, Quỹ Dân số Liên hợp quốc (UNFPA) đã hỗ trợ kỹ thuật cho Tổng cục Thống kê (TCTK) thu thập và phân tích số liệu về tỷ số giới tính khi sinh (TSGTKS) thông qua các cuộc điều tra biến động dân số hàng năm, được tiến hành từ năm 2006, và qua cuộc Tổng điều tra Dân số và Nhà ở năm 2009.

Kết quả phân tích số liệu Tổng điều tra 2009 đã chỉ ra rằng TSGTKS ở Việt Nam đã tăng tới mức 110,6 trẻ em trai trên 100 trẻ em gái vào năm 2009, cao hơn đáng kể so với chuẩn sinh học bình thường dao động trong khoảng 104-106 trẻ em trai cho 100 trẻ em gái.

Chính phủ Việt Nam rất quan tâm đến vấn đề mất cân bằng giới tính khi sinh. Lựa chọn giới tính trước sinh là nguyên nhân trực tiếp của hiện tượng mất cân bằng giới tính khi sinh. Đây là một hành vi phạm pháp, theo như quy định của Pháp lệnh Dân số, do Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành năm 2003 và Nghị định Chính phủ số 114, ban hành tháng 10 năm 2006. Vấn đề này một lần nữa được nhấn mạnh trong Chiến lược Quốc gia về Dân số và Sức khỏe sinh sản giai đoạn 2011 - 2020. Việc tiếp tục phân tích số liệu và nghiên cứu nhằm theo dõi các diễn biến của TSGTKS ở cấp quốc gia và cấp tỉnh là nhu cầu cấp thiết, nhằm đưa ra các can thiệp kịp thời về chính sách và chương trình.

Chuyên khảo ***“Tỷ số giới tính khi sinh ở Việt Nam: Các bằng chứng mới về thực trạng, xu hướng và những khác biệt”*** sử dụng số liệu điều tra mẫu 15% của cuộc TĐT 2009, sẽ cung cấp thông tin cập nhật tới độc giả về những khuynh hướng của TSGTKS ở Việt Nam. Chuyên khảo cũng cung cấp những thông tin về TSGTKS theo các đặc trưng kinh tế-xã hội và địa lý trong cả nước và đưa ra các dự báo về tỷ số này trong tương lai cũng như tác động của nó tới toàn xã hội.

Tổng cục Thống kê xin trân trọng cảm ơn Quỹ Dân số Liên hợp quốc đã hỗ trợ về tài chính và kỹ thuật cho cuộc Tổng điều tra Dân số và Nhà ở năm 2009, đặc biệt cho việc phân tích số liệu và chuẩn bị chuyên khảo này. Chúng tôi đặc biệt cảm ơn Tiến sỹ Christophe Z Guilmoto đã phân tích số liệu và dày công biên soạn chuyên khảo. Chúng tôi bày tỏ lời cảm ơn chân thành tới các chuyên gia trong nước và quốc tế, các cán bộ Văn phòng UNFPA, cán bộ TCTK đã làm việc nhiệt tình cùng tác giả và có những góp ý sâu sắc trong quá trình biên soạn và hoàn thiện báo cáo.

Chúng tôi hân hạnh giới thiệu ấn phẩm chuyên sâu về chủ đề TSGTKS đang rất được sự quan tâm của các nhà nghiên cứu, các nhà quản lý và của toàn xã hội. Chúng tôi mong nhận được ý kiến đóng góp của độc giả, rút kinh nghiệm cho các xuất bản phẩm tiếp theo về phân tích sâu các kết quả của Tổng điều tra Dân số 2009.

Tổng cục Thống kê Việt Nam